

Bagna są dobre! Ujście Warty

Aktywna ochrona ptaków wodnych i błotnych na terenie Polderu Północnego w Parku Narodowym „Ujście Warty” poprzez poprawę warunków wodnych siedlisk lęgowych oraz miejsc żerowania i odpoczynku w czasie migracji i zimowania. Bagna są Dobre! etap 2
LIFE09/NAT/PL/000257

Wetlands Work Wonders! Warta River Mouth

Active conservation of waterfowl and waders in the area of the Polder Północny in the Warta River Mouth National Park through improvement of habitat conditions of their breeding, feeding, roosting and wintering sites. Wetlands Work Wonders! Stage 2. LIFE09/NAT/PL/000257

Bagna są dobre!
Ujście Warty

Dlaczego bagna?

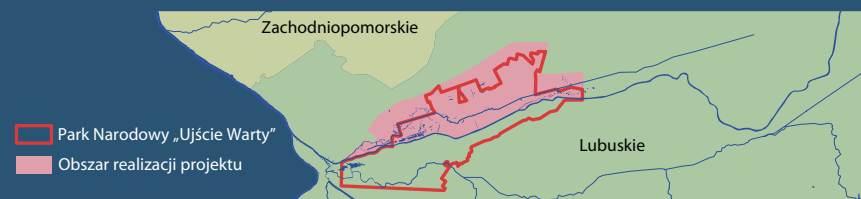
Bagna to jeden z najważniejszych trybów w zegarze ziemskiego klimatu. Tak jak na całym świecie, tak i na Polderze Północnym Witnica w Ujściu Warty, gdzie wdrożyliśmy projekt Bagna są dobre (LIFE09/NAT/PL/000257). Torf jest jak gąbka. Wchłania i przechowuje wodę gdy jest jej za dużo. Gdy wody jest za mało – bagna powoli oddają wilgoć, którą zmagazynowały. W ten sposób chronią nasze pola i łąki przed suszą. Jak gąbka, bagna oczyszczają i filtrują – wodę, glebę, powietrze... Żadne inne siedlisko nie było do tej pory tak intensywnie przekształcane jak mokradła. Osuszyliśmy prawie wszystkie nasze torfowiska. Co gorsza – wciąż to robimy... Czas na zmianę! Zamiast walczyć – współpracujemy z Naturą. Doceńmy nasze mokradła i to co dla nas robią.

Why wetlands?

Wetlands are one of the most important parts of the Earth's climate. This refers also to wetlands in Polder Polnocny Witnica of the Warta River Mouth National Park where we implemented the Project Wetlands Work Wonders (LIFE09/NAT/PL/000257). The peat and wetland vegetation are like a sponge. They catch and retain water, when it is plenty of it. On the other hand, when it is dry, wetlands release retained water providing humidity to our fields and meadows. Similarly to a sponge wetlands filtrate and purify water, soil and the air. Although Wetlands Work Wonders for us, they are under extreme pressure from the man. We dried most of our wetlands. What is worse, we continue doing that! It is time to make a change! Instead of struggling against the Nature, let's start to cooperate. Let's understand and appreciate wetlands and their role in our life!

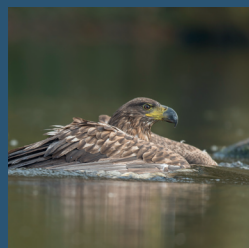
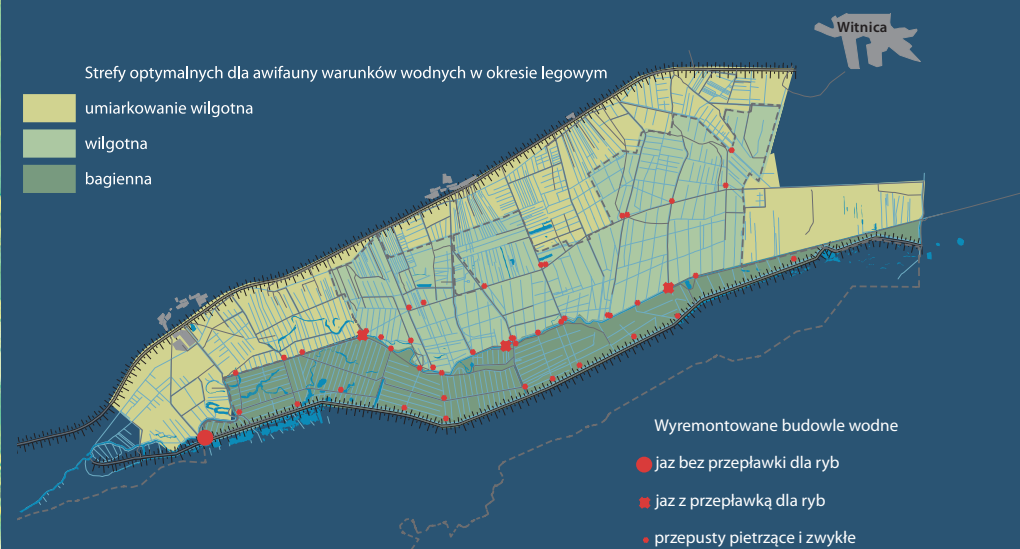
Podler Północny Witnica

Polder Północny Witnica usytuowany jest na prawym brzegu Warty w granicach Parku Narodowego „Ujście Warty”. Teren ten został zmeliorowany w XVIII/IX w. z inicjatywy Cesarza Fryderyka Wielkiego. Celem działania było udrożnienie Warty dla żeglugi i osuszenie doliny na potrzeby rolnictwa. Obszar ten, po pełnym osuszeniu i odcięciu od zalewów Warty oraz jej dopływów był użytkowany rolniczo do lat 80-tych XX w. W okresie PRL funkcjonował tam PGR, który prowadził gospodarkę łąkarską. Postępująca modernizacja i intensyfikacja użytkowania rolniczego tego terenu z czasem prowadziła do degradacji łąk. W latach 90-tych po upadku PGR-ów tereny te przestały być użytkowane. Pozostała gęsta sieć zniszczonych urządzeń melioracyjnych. Wszystko to spowodowało znaczne zubożenie różnorodności roślin i zwierząt, a w szczególności ptaków i wycofanie się wielu gatunków z terenu który ze względu na swoje położenie mógłby być jednym z najcenniejszych w skali kraju i Europy. Ptaki to najważniejsza grupa zwierząt, dla której Projekt Bagna są dobre! został wdrożony. Są to gatunki ptaków związanych z otwartymi siedliskami bagiennymi. Na Polderze Północnym stwierdzono występowanie co najmniej 55 gatunków ptaków – wśród najbardziej zagrożonych są m.in. wodniczka, bąka, dubelta, siewkę złotą, bielika. Na terenie występuje też wielu gatunków ssaków, w tym drapieżnych, m.in. wydra i gronostaj. Liczne są jelenie i dziki. Łącznie stwierdzono 9 gatunków płazów, w tym żaba śmieszka i żaba wodna, ropucha szara i zielona, a także kumak nizinny. Spośród gadów najliczniejszy jest zaskroniec. Licznie występującymi rybami drapieżnymi są szczupak i okoń. Spośród ryb zagrożonych i objętych ochroną występują tutaj różanka, piskorz, koza.

Project area

The Project Wetlands Work Wonders was implemented in the area of Polder Polnocny Witnica (Northern Polder). It is located along the right bank of the Warta River in the Warta River Mouth National Park. The first large scale drainage system was developed in this area in the second half of the 18th century. Hydrotechnical changes took place until 80-ies of the 20th century. When the communist system collapsed, the hydrotechnical infrastructure went into ruin. In consequence, the open wet meadow habitats of Polder Polnocny started to deteriorate and overgrow with shrubs. The Project Wetlands Work Wonders was specially designed to improve habitat conditions for breeding and migratory birds. Mostly for waders and waterfowl. There were found 55 bird species in this areas. All of them closely connected with wetlands. Some of the most endangered are Aquatic Warbler, Bittern, Great Snipe, Golden Plover, White-tailed Eagle. This area holds also many rare mammals (otter, stoat), amphibians (European toad, European green toad, European fire-bellied toad) and fishes – like spined loach, amur bitterling and European weather loach. A very common snake is grass snake.

Co zagraża bagnom?

W Ujściu Warty, na Antypodach, oraz wszędzie tam, gdzie kiedyś były większe czy mniejsze mokradła – historia jest taka sama: Na początku były bagna pełne życia, lecz potem je osuszono. Wiatry coraz głębiej wciągają powietrze i wywiewają lekkie, bo wysuszone, organiczne drobiny. To trochę tak jakby silnym podmuchem rozrzucać suchą gąbkę. Dodatkowo, zmruszone torfy tracą swoje właściwości retencyjne – czyli gromadzenia wody, co przyspiesza parowanie i szybki spływ sezonowych wód powierzchniowych pochodzących z opadów. W efekcie mineralizacji szybko zmienia się szata roślinna. Znikają rośliny torfotwórcze. Tempo degradacji gleb potorfowych jest jeszcze szybsze, gdy urządzenia melioracyjne nie pozwalają na gromadzenie wody w okresie suszy. Tak było przez wiele lat na Polderze Północnym Witnica. Zaniedbane rowy melioracyjne oraz urządzenia hydrotechniczne – szczególnie przepusty wpustowo-spustowe, czyli popularnie zwane zastawki uległy zniszczeniu i nie pełniły swych funkcji nawadniających. W rezultacie zniszczone rowy pełniły wyłącznie rolę odwadniającą, co doprowadziło do znacznego obniżenia poziomu wód gruntowych. Kolejnym negatywnym skutkiem tego było znaczące zmniejszenie różnorodności ptaków i roślin, a także zubożenie fauny ryb w wypływanych i zarastających rowach.

What threatens wetlands?

In the area of Polder Polnocny Witnica, as in wetlands all over the world, the story is similar – at the beginning there were vast wetlands full of wildlife. Soon, the man drained the wetlands. The peat started to mineralize losing its sponge-like structure. As a consequence, habitat conditions were dramatically changed and diversity of plants and animals gave place mostly to grass for cattle. Most of the hydrotechnical infrastructure in Polder Polnocny Witnica collapsed and dikes overgrew with shrubs. Thus, the melioration system could not be used to deliver water to drying wetlands. All wetland habitats deteriorated without sufficient amount of water. Finally, a significant drop of birds and other wildlife was observed. The Polder Polnocny Witnica was no longer a habitat suitable for rich bird and plant life.

Jak pomogliśmy bagnom?

W ramach Projektu zmodernizowaliśmy system melioracyjny tak, aby umożliwić doprowadzenie i utrzymanie wód na Polderze Północnym Witnica, co jest niezbędne dla odtworzenia i ochrony siedlisk ptaków. Konserwacji poddano 41 przepustów piętrzących, 6 przepustów zwykłych oraz 4 jazy piętrzące. Dodatkowo wybudowane zostały 3 przepławki dla ryb, przy jazach, aby w okresie piętrzenia wód pozwolić rybnom na swobodną migrację. Urządzenia te zostały zlokalizowane na rowach, gdzie usunięta została wierzba zarastająca rowy. Rowy zostały wyczyszczone z zalegających namulów, co pozwoli na lepsze magazynowanie w nich wody. 171,9 km rowów zostało wyczyszczonych i przygotowanych do dostarczania wody na siedliskach kluczowych dla zagrożonych gatunków ptaków.

Jak to zrobiliśmy?

Mając na uwadze cele przyrodnicze Projektu, czyli ochronę różnorodności roślin i zwierząt bagiennych, założono podział Polderu na trzy strefy uwilgotnienia:

- ✓ Bagienną – o największym uwilgotnieniu (pomiędzy Kanałem Warnickim, a Starą Wartą) – ok. 1450 ha. W strefie tej dominują siedliska łąk. Dopuszcza się okresowe wypas na tym terenie lub częściowe wykaszanie dla utrzymania tamtejszych siedlisk.
- ✓ Wilgotną, o średnim uwilgotnieniu, z okresowymi zastoiskami (pomiędzy Starą Wartą, a granicą północną Parku Narodowego) – ok. 1350 ha. W strefie tej dominują siedliska łąk bagiennych i łąk wilgotnych. Strefa ta w większości jest użytkowana rolniczo pod kątem ochrony siedlisk ptaków.
- ✓ Umiarkowaną wilgotną o powierzchni ok. 2000 ha. Strefa ta leży poza granicami Parku i jest praktycznie w całości użytkowana rolniczo (dominują łąki z niewielkim udziałem gruntów ornych). Obszar ten jest w posiadaniu prywatnych właścicieli. Na tym obszarze rolnicy indywidualni będą mogli prowadzić gospodarkę rolną w ustalonym przez siebie rytmie.

How have we helped the wetlands?

The key conservation action implemented during the Project Wetlands Work Wonders was rebuilding the most important weirs and culverts that would play a key role in habitat restoration. As a result the following infrastructure helps to improve bird habitats: 46 culverts of which 41 are equipped with water gates, 4 weirs – three of them are equipped with fish ladders. Most of them were located on ditches that were renovated – deepened and cleared from shrubs. As much as 171,9 km of irrigation ditches were renovated. Presently, they can deliver water to most important bird habitats and retain it to the end of a breeding season.

How did we achieve the habitat restoration?

In order to combine nature conservation, habitat restoration and agricultural practices it was necessary to mark three zones of different humidity in the project area:

- ✓ Swamps – ca. 1450 ha. This area lies within the Warta River Mouth National Park and holds habitats and plants typical for swamps. In order to maintain an open character of these habitats both grazing and mowing can be occasionally performed.
- ✓ Wet meadows – ca. 1350 ha. This area is located within the Warta River Mouth National Park and is regularly grazed and mowed to maintain open character of this area mostly for waders and wildfowl. Dominating habitats are wet meadows.
- ✓ Hay meadows – ca. 2000 ha. This zone lies outside the Warta River Mouth National Park. The area includes fields, meadows and small patches of forest. It is a typical agricultural land located in a river valley. As it is used by individual farmers, we did not implement here any project actions related to hydrological infrastructure.

Długofalowe korzyści dla przyrody

Jako że ostatecznym efektem będzie odtworzenie i utrzymanie siedlisk wilgotnych i bagiennych, Projekt już zaczął pozytywnie wpływać na klimat, na zasoby wodne oraz ograniczenie emisji CO₂. W przyszłości ten pozytywny efekt Projektu będzie jeszcze silniejszy, gdy wzrośnie uwilgotnienie torfów. Projekt Bagna są Dobre! połączył w sobie kilka kluczowych europejskich aspektów: ochronę różnorodności biologicznej, promocję ekstensywnego rolnictwa przyjaznego przyrodzie, gospodarkę zasobami wodnymi i funkcje przeciwpowodziowe oraz ochronę klimatu. Promowana idea Bagna są Dobre! niesie ze sobą ogromny potencjał edukacyjny i komunikacyjny. Utrwala ona wiedzę i przekonanie, że bagna są dobre nie tylko dla przyrody, ale również człowieka i jego gospodarki.

Long-term benefits for nature

A long-term effect of the Project implementation is restoration of wetlands of a part of the Warta River Mouth valley called Polder Polnocny Witnica. Increased water level will contribute to peat restoration what, as a result, helped to restore the role of this area as so called carbon sink, i.e. area where carbon dioxide is caught and stored in peat. The project combined several aspects – conservation of birds and valuable wetland habitats, promotion of low-intensity agriculture in a national park as a tool for protection of open habitats, active water management for nature and people and climate protection.

Bagna są dobre dla człowieka!

Przekaz ten był jednym z ważniejszych w czasie działań komunikacyjnych. W warsztatach szkolnych dla dzieci i młodzieży udział wzięło 1234 dzieci na ponad 50 prezentacjach o projekcie. Celem prezentacji było wzbudzenie zainteresowania uczniów najważniejszymi funkcjami bagien. Uzupełnieniem prezentacji były warsztaty praktyczne prowadzone były w siedzibie Parku Narodowego „Ujście Warty” w Chyrzynie. Dużo uwagi poświęcono rolnikom zamieszkującym tereny przyległe do Polderu Północnego. Spotkania miały za zadanie wyjaśnienie celu projektu i jego pozytywnego wpływu na przyrodę i rolnictwo na Polderze. Podsumowaniem Projektu jest film przyrodniczy pt. Bagna są dobre, który w trakcie wdrażania projektu uzyskał nagrodę za najlepszy film edukacyjny roku 2016 na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Przyrodniczych im. Włodzimierza Puchalskiego. Na stronie projektu www.bagnasadobre.pl udostępnione zostały również linki do publikacji projektowych w tym książki pt. Bagna są dobre!

Wetlands Work Wonders – for the man

The message that Wetlands Work Wonders was the most important part of our communication activities. This message was delivered to children, youth and adults – farmers and local administration. We provided over 50 presentations for 1234 school children. Additionally, children took part in laboratory lessons in the Warta River Mouth National Park. During meetings with local farmers we presented basic information on the Project – aims, target species, plans of infrastructure renovation and how agriculture can help in maintaining rare habitats and birds (grazing and mowing). Additionally, a movie Wetlands Work Wonders was released. It was already awarded as the best educational movie of the year 2016 during the International Włodzimierz Puchalski Nature Film Festival.

Co Ty możesz zrobić dobrego dla bagien?

- ✓ Dowiedz się więcej o tym jak dobre są bagna w siedzibie Parku Narodowego „Ujście Warty”, albo też zajrzyj na stronę www.bagnasadobre.pl
- ✓ Dzisiaj każdy strumień i nawet najmniejsze śródpolne oczko wodne są na wagę złota – chroń je.
- ✓ Oszczędzaj wodę – np. jeśli masz ogród, magazynuj deszczówkę.
- ✓ To co Ty robisz u siebie ma wpływ na klimat w innym miejscu planety, podobnie jak wyrąb Lasów Amazońskich ma wpływ na opady nad Wisłą...
- ✓ Powiedz swojej Rodzinie, Znajomym i Przyjaciółom o tym, że Bagna są dobre! – podpowiedz im w jaki sposób oni mogą je chronić.
- ✓ Pilnuj przestrzegania prawa w Polsce i chroń tereny podmokłe przed osuszaniem, a rzeki przed regulacjami, które najczęściej są zupełnie niepotrzebne, niszczą przyrodę i paradoksalnie zwiększają zagrożenie przeciwpowodziowe.

How you can help wetlands?

- ✓ Whatever place you live you can;
- ✓ learn more about wetlands in a region where you live;
- ✓ help to protect wetlands in your region;
- ✓ use water reasonably,
- ✓ remember that whatever you do it has an influence on the whole planet;
- ✓ tell your friends, family and neighbours why Wetlands Work Wonders for them and for nature.

Bagna są dobre! Ujście Warty

Projekt Bagna są dobre! Ujście Warty wdrożony został w partnerskiej współpracy stowarzyszenia Ptaki Polskie oraz Parku Narodowego „Ujście Warty”, na obszarze Polderu Północnego Włtńica.

Park Narodowy „Ujście Warty”, utworzony 1 lipca 2001r. położony jest w obrębie pradoliny Warty w pobliżu ujścia do Odry. Powierzchnia Parku wynosi 8074 ha. Na krajobraz Parku składają się głównie otwarte siedliska łąkowe, poprzecinane gęstą siecią kanałów i starorzeczy oraz zarośla wierzbowe. Park Narodowy „Ujście Warty” to jeden z najcenniejszych pod względem ornitologicznym obszarów w kraju. Na obszarze Parku stwierdzono ponad 270 gatunków ptaków, z czego 174 uznano dotychczas za lęgowe. W miesiącach letnich bardzo licznie pierzą się na tym terenie ptaki wodne: kaczki (np. krzyżówka, cyraneczek), gęgawy, łabędzie nieme i łyski. Podczas wędrówek zatrzymują się tutaj olbrzymie ilości ptaków. Obszar ten jest także ważnym zimowiskiem dla ptaków, przykładowo dla łabędzi krzykliwych i niemych, kaczek, gęsi i bielików.

Projekt „Aktywna ochrona ptaków wodnych i błotnych na terenie Polderu Północnego w Parku Narodowym „Ujście Warty” poprzez poprawę warunków wodnych siedlisk lęgowych oraz miejsc żerowania i odpoczynku w czasie migracji i zimowania. Bagna są Dobre! etap 2” dofinansowany został przez Komisję Europejską (LIFE09/NAT/PL/000257) w kwocie do 2 095 908 Euro (do 44,94% wartości projektu), przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (502/2010/Wno4/OP-WK-LF/D) w kwocie do 6 986 355 zł (do 44,99% wartości projektu) oraz ze środków własnych stowarzyszenia Ptaki Polskie i środków Parku Narodowego „Ujście Warty”. Całkowita wartość projektu: 3 178 190 Euro.

The Project Wetlands Work Wonders was implemented as a partnership joint-venture of Polish Birds and Warta River Mouth National Park in the area of the Polder Północny Włtńica.

Formed in 2001 Warta Mouth National Park covers a surface of 8074 hectares. It lies near the Polish-German border, in a fragment of Toruń-Eberswald proglacial stream valley, the so called Gorzów Valley. Flat, wide terrains of the Park are situated within the lower bench of Warta River. The record of bird species of Warta Mouth National Park includes over 270 species along with 170 breeding ones. Regarding the breeding as well the molting and migration seasons, the floodlands and meadows of Warta Mouth National Park are of vital meaning for birds across whole Europe. The flocks of arctic geese are dominated by Bean Geese, a bird that is a symbol of our Park. The Park is also a crucial wintering place for many species like: Whooper Swans, Mute Swans, and White-tailed Eagles.

Active conservation of waterfowl and waders in the area of the Polder Północny in the Warta River Mouth National Park through improvement of habitat conditions of their breeding, feeding, roosting and wintering sites. Wetlands Work Wonders! Stage 2. is funded by the European Commission's LIFE+ Fund, ref. no: LIFE09/NAT/PL/00025 (up to 2 095 908 Euro, 44,94% of the total project value), Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (National Fund for Environmental Protection and Water Management), ref. no: 502/2010/Wno4/OP-WK-LF/D (up to 6 986 355 PLN, 44,99% of the total project value). The total project value: 3 178 190 Euro.

PTAKI POLSKIE Powstałymi z potrzeby czasu, stawiając sobie za cel ochronę przyrody, w szczególności ochronę ptaków i ich siedlisk. Dla Przyrody i Ludzi!

Nasz misja zawiera się w trzech słowach: Poznaj Pokochaj Pomóż. Tę misję realizujemy poprzez edukację, komunikację społeczną oraz bezpośrednią ochronę czynną. Rozwijamy sieć współpracy: z parkami narodowymi i innymi organizacjami o podobnym profilu - w kraju, jak i zagranicą, z partnerami biznesowymi, rolnikami i mediami, z instytucjami krajowymi i europejskimi.

Poza projektem Bagna są dobre! Ujście Warty, wśród naszych działań warto wymienić m.in.: kampanię Bądź na pTAK! www.jestemnapTAK.pl, Orlik Ptak Jakich Mało www.orlikgrubodzioby.pl, Bagna są dobre! Biebrzański Łąki www.bagnasadobre.pl Zapraszamy również do naszego sklepu www.sklepnapTAK.pl oraz na stronę główną www.ptakipolskie.pl

Zapraszamy do współpracy! Dla dobra ludzi i ptaków.

POLISH BIRDS has been registered as a non-governmental organization for public benefit. The organization was founded out of the need of the times and in response to specific tasks requiring urgent actions - for the sake of nature and people.

In accordance with our adopted strategy, our mission of nature conservation is pursued through education, social communication and through direct active protection. Our goal is a fully professional, respected and widely recognized organization.

Our objectives are: Communication - providing knowledge; Protection of wild species and their habitats; Protection of places of value and importance to our nature; Assistance in reconstruction and continuity of species populations living in the wild and their habitats; Surveying, monitoring and documenting the state of nature and the environment; Building partnership and cooperation for the protection of nature; Supporting and promoting economic development in rural areas in accordance with the principles of sustainable development.

Our mission: Know, Love, Help

Zapraszamy na www.pnujsciewarty.gov.pl

Bagna są dobre!
Ujście Warty

